

۲۴۸۷۲۰۳

فقه استدلالی / ۱

زیست با حیوانات

دفتر اول: بازاندیشی در ادله نجاست سگ

محمد سروش محلاتی

سرشناسه: سروش محلاتی، محمد، ۱۳۴۰ -
 عنوان و نام پدید آور: زیست یا حیوانات: دفتر اول بازاندیشی ادله نجاست سگ /
 محمد سروش محلاتی؛ ویراستار مجتبی راشدی؛ تهیه و
 تنظیم احسان بروجردی.
 مشخصات نشر: تهران: میراث اهل قلم، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری: ۳۰۶ ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 فقه استدلالی: ۱.
 دوره: ۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱: ج ۱. ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۸-۷۸-۷۰: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۸-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱: ج ۱.
 شابک:
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: حیوان ها (فقه)
 * (Animals Islamic Law)
 سگ ها -- جنبه های مذهبی -- اسلام
 Dogs -- Religious aspects -- Islam
 طهارت (فقه)
 * (Taharat Islamic law)
 فقه استدلالی
 * (Demonstrative jurisprudence Islamic law)
 بروجردی، احسان، ۱۳۷۸-
 BP۱۹۸/۶
 رده یابی کنگره: ۲۹۷/۳۷۴
 رده یابی دیویی: ۹۶۳۵۴۷۲
 شماره کتابخانه ملی:

زیست با حیوانات

دفتر اول: بازاندیشی ادله نجاست سگ

محمد سروش محلاتی

ویرایش: مجتبی راشدی؛ تنظیم: احسان بروجردی
 چاپ اول: بهار ۱۴۰۳؛ شمارگان: ۲۰۰ نسخه
 مرکز پخش: ۰۲۱-۳۳۳۵۵۵۷۷
 شبکه های اجتماعی: ۰۹۳۷۰۷۷۰۳۰۳

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
درآمد	۱۵
اقوال فقهای عامه و خاصه	۱۷
گزارش شیخ طوسی از رویکرد مذاهب	۱۷
گزارش علامه حلی از آراء فقهای مذاهب	۱۹
قول به طهارت در فقهای امامیه	۲۱
۱. دیدگاه سید مرتضی	۲۱
۲. دیدگاه شیخ صدوق	۲۲
۳. تمایل برخی فقها به دیدگاه سید مرتضی	۲۴
۴. شیخ طوسی و طهارت دهان سگ شکاری	۲۸
۵. شیخ صدوق و طهارت دهان سگ شکاری	۲۹
قرآن و حکم طهارت سگ	۳۱
قرآن و پاکی موی سگ	۳۱
قرآن و پاکی دهان سگ	۳۷
۱. اطلاق آیه در جواز آکل	۳۹
۲. پذیرش اطلاق آیه و رفع ید از آن	۴۲

- ۴۴..... ۳. عدم اطلاق آیه.....
- ۴۶..... بررسی اطلاق آیه.....
- ۶۲..... ادله نجاست کلب در روایات.....
- ۶۲..... دسته‌بندی روایات.....
- ۶۴..... روایات دسته اول: نجاست ذاتی سگ.....
- ۶۴..... روایت اول: موثقه ابن ابی یعفور.....
- ۶۴..... روایت دوم: موثقه فضل بن عبدالملک (ابوالعباس بقباق).....
- ۶۵..... روایت سوم: معتبره معاویه بن شریح.....
- ۶۶..... بررسی روایات.....
- ۷۱..... ۱. اختلاف متن.....
- ۷۷..... ۲. احتمالاتی برای ترجیح دهند.....
- ۷۹..... ۳. تأملی در سلسله سند روایت کافی.....
- ۸۲..... ۴. عدم ذکر ذیل روایت در فقه.....
- ۸۲..... ۵. تناسب علت و معلول.....
- ۸۵..... ۶. معنای نجاست در عصر انمه.....
- ۹۳..... ۷. اقسام قضاوت درباره حیوانات.....
- ۹۵..... ۸. دلالت صیغه افعال تفضیل.....
- ۹۹..... روایات دسته دوم: نجاست بدن سگ.....
- ۹۹..... روایت اول: صحیحه فضل بن عبدالملک (ابوالعباس بقباق).....
- ۱۰۰..... روایت دوم: صحیحه محمد بن مسلم.....
- ۱۰۱..... روایت سوم: صحیحه محمد بن مسلم.....
- ۱۰۱..... روایت چهارم: صحیحه محمد بن مسلم.....
- ۱۰۲..... روایت پنجم: حدیث اربعمانه.....
- ۱۰۲..... روایت ششم: موثقه علی بن ابی حمزه.....

۱۰۳	بررسی روایات
۱۰۶	۱. قرینیت سیاق
۱۱۴	۲. ارتباط تعلیل و حکم
۱۳۰	تأثیر اجمال بخشی از کلام در استظهار از بخش دیگر
۱۳۷	روایات دسته سوم: نجاست رطوبت دهان سگ
۱۳۷	روایت اول: صحیحۀ محمد بن مسلم
۱۳۸	روایت دوم: صحیحۀ محمد بن مسلم
۱۳۸	روایت سوم: مسند ترمذی
۱۳۹	روایت چهارم: صحیحۀ مسلم
۱۳۹	روایت پنجم: موثقۀ ابی یزید
۱۴۰	روایت ششم: صحیحۀ محمد بن مسلم
۱۴۰	بررسی روایات
۱۴۵	دلایل پاکی سگ در روایات
۱۴۵	روایت اول: صحیحۀ عبدالله بن مسکان
۱۴۶	بررسی
۱۴۹	الف. تنقید با روایت ابی بصیر
۱۵۵	ب. حمل بر تقیّه
۱۵۶	ج. تحریف
۱۵۷	د. إعراض اصحاب
۱۵۷	هـ. آب کثیر
۱۶۳	روایت دوم: صحیحۀ سعید اعرج
۱۶۳	بررسی
۱۶۵	الف. متن
۱۷۴	ب. معنا

۱۷۶	۱. تعارض
۱۷۸	۲. مخالفت با سنت قطعیّه
۱۸۰	روایت سوم: صحیحۀ علی بن جعفر
۱۸۱	بررسی
۱۸۳	تفکیک میان منابع اصلی و غیر اصلی
۱۸۷	اهمیت مراجعه به منابع درجه دو
۱۸۷	الف. کافی
۱۸۹	ب. من لا یحضره الفقیه
۱۹۰	ج. تمذیب
۱۹۱	د. استبصار
۱۹۶	روایت چهارم: صحیحۀ علی بن جعفر
۱۹۷	بررسی
۱۹۸	الف. متن
۲۰۰	ب. معنا
۲۰۱	ظهور روایات در تفسیر
۲۰۲	روایات موش و سگ
۲۰۲	روایت اول: صحیحۀ علی بن جعفر
۲۰۲	بررسی
۲۰۳	روایت دوم
۲۰۳	روایت سوم: صحیحۀ علی بن جعفر
۲۰۴	روایت چهارم
۲۰۴	ارتباط حکم سگ و خوک در روایات
۲۰۶	روایت اول
۲۰۷	روایت دوم

۲۰۹.....	روایت سوم.....
۲۱۵.....	روایت چهارم.....
۲۱۶.....	روایت پنجم.....
۲۱۸.....	بررسی دلالت روایات.....
۲۱۹.....	نقد احتمالی اول.....
۲۲۱.....	تأملی در معنای «خرّاز».....
۲۲۳.....	استفاده طهارت از روایت سوم.....
۲۲۳.....	شستن دست برای نماز.....
۲۲۵.....	تمثیل مسّ خنذیر به مسّ کلبه.....
۲۲۶.....	بررسی دیگر روایات مربوط به خنثی.....
۲۲۷.....	روایت اول: صحیحۀ علی بن ابی‌هریر.....
۲۲۸.....	بررسی.....
۲۳۰.....	روایت دوم: صحیحۀ خیران خادم.....
۲۳۱.....	بررسی.....
۲۳۳.....	طهارت موی خوک.....
۲۳۵.....	نجاست سگ تازی.....
۲۴۲.....	ج. نسبت آیه و روایت.....
۲۴۷.....	نجاست دهان سگ و یا نیم‌خورده آن؟.....
۲۵۶.....	نگرانی از اجماع بر نجاست.....
۲۵۹.....	نتیجۀ مباحث گذشته.....
۲۵۹.....	بخش اول.....
۲۶۲.....	بخش دوم.....
۲۶۵.....	پیوست اول / حکم سگ با تغییر شرایط.....
۲۶۷.....	آیه استیذان.....

۲۷۳	 حکم کافر در خانه مسلمان
۲۷۴	 عناوین ثانویه در نجاسات
۲۸۱	 پیوست دوم / فرق نجاست شرعی و کثافت عرفی
۲۸۹	 پیوست سوم / نجاست ذاتی و عرضی
۲۹۵	 پیوست چهارم / کلاب ممطوره: سگ‌های یاران خورده
۲۹۹	 فهرست منابع

مقدمه

دفتری که اینک ارائه می‌شود، برگرفته از درس‌هایی است که در سال ۱۳۹۸ و در ضمن بحث از کتاب الطهارة، درباره نجاست سگ، در جمع گروهی از فضیلاب حوزه علمیه قم، مطرح شده است. چنین بحثی در همه متون فقه استدلالی، سابقه دارد ولی به دلیل تسالم بر حکم نجاست و توافق فقها بر آن، کمتر مورد بحث مفصل و کنکاش جدی قرار گرفته است.

ورود سگ به زندگی خانوادگی انسان‌ها، مسأله نجاست کلب را بیش از گذشته مورد ابتلا قرار داده و بررسی همه‌جانبه مسأله را ضروری می‌سازد. از این رو، این مباحث طی ۴۵ جلسه مطرح شده و همان نکته‌سنجی‌های اجتماعی که در ابواب دیگر، متعارف است، در این جا نیز اعمال گردید.

در بحث‌های یادشده تقیّد به همان شیوه سنتی استنباط که آه از آن به «فقه جواهری» تعبیر می‌شود حفظ شده و در بررسی ادله، به هیچ مبنای جدیدی استناد نشده است، بلکه تلاش شده که هرا احتمال جدید نیز در چارچوب همان ضوابط معتبر و شناخته‌شده مطرح گردد.

با این همه، این بررسی فقهی متضمن استنباطات یا احتمالات متفاوتی است که می‌تواند برای علاقه‌مندان به فقه استدلالی، به‌ویژه این موضوع خاص، تأمل برانگیز باشد.

در اینجا از تلاش‌های ارزشمند محققان گرامی جناب آقای احسان بروجردی که با دقت، تنظیم و تدوین مباحث را به انجام رساندند و نیز جناب آقای مجتبی راشدی که با حسن سلیقه ویرایش این اثر را به پایان بردند، سپاسگزاری می‌کنم و برای ایشان بهترین توفیقات الهی را در کسب عالی‌ترین مراتب علم و عمل مسألت دارم.

والحمد لله رب العالمین

اسفندماه ۱۴۰۲

محمد سروش محلاتی